

Березовська-Чміль Олена

Кандидат політичних наук

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена інформаційній безпеці держави. Проаналізовано наукові підходи до трактування інформаційної безпеки. Виявлено необхідні складові інформаційної безпеки, що сприятимуть формуванню соціальної стабільності суспільства. Ключові слова: інформаційна політика, інформаційна безпека, держава, соціальна стабільність.

В сучасних умовах тотальної інформатизації та розвитку комунікативних технологій проблема інформаційних війн становить реальну загрозу національній безпеці будь-якої держави. Відтак актуальним є дослідження інформаційної безпеки як важливої складової національної безпеки держави та її соціальної стабільності.

Інформаційна безпека, на наш погляд, являє собою стан захищеності особистості (соціальних груп, об'єднань, суспільства в цілому) від впливів, здатних проти їх волі й бажання впливати на емоції, настрої, ціннісні орієнтації, змінювати психічний стан і соціально-психологічні характеристики, модифікувати поведінку та обмежувати свободу формування власної позиції.

Інформація сьогодні перетворилась на важливий соціальний, політичний та економічний ресурс та, водночас, на своєрідну зброю в умовах загострення локальних та глобальних конфліктів. Сучасний світ, задовольняючи потреби людей в отриманні та переробці інформації, сприяє їхній орієнтації в швидко змінюваних політичних та соціальних умовах, змушує бути гнучкими у сприйнятті інформації та активними учасниками тих чи інших суспільно-політичних подій.

В рамках дослідження сучасних гібридних війн науковці звертають дедалі більшу увагу на необхідність активної розробки проблематики інформаційної безпеки особистості, суспільства та держави, адже без докладного аналізу та вирішення цих проблем неможливий подальший розвиток та стабільність.

Слід зазначити, що в кожній сфері людського життя існують специфічні й дуже конкретні механізми функціонування інформаційного ресурсу. Наприклад, у реальній політичній діяльності на початковому етапі розробки будь-якого рішення глобально необхідним є забезпечення достовірним, історично перевіреним інформаційним ресурсом, тобто теоретичними знаннями і практичним досвідом. Але політичні рішення не є самоціллю ні для окремої людини, ні для суспільства в цілому... Рівень безпеки на всіх напрямках людського життя глобально залежить від інформаційного ресурсу, загальні обсяги та достовірність (якість) якого, своєю чергою, залежать від творчої активності громадян як конкретних відповідальних суб'єктів суспільної діяльності, про ефективність якої сповіщає управлінців зворотний системно-інформаційний зв'язок [4].

Важливими чинниками соціальної стабільності є рівні інформаційних обмінів у суспільстві. Зокрема, вертикальний рівень обмінів здійснюється за принципом взаємовідносин цілого та його частин: організацією інформаційного виробництва цілого, загальнодержавного, національного значення і роботою відповідних державних, у тому числі й інформаційних структур на всіх рівнях соціальної системи аж до елементарних складових. Горизонтальний рівень інформаційних обмінів відбувається при співробітництві соціальних структур одного рівня організації, що співпрацюють в інтересах об'єднуючого цілого, можуть конкурувати в організації виробництва інформації, ефективності її використання, спільно вирішувати питання інформаційної безпеки, навігації в ресурсах та ін. Даний вид співробітництва здійснюється на базі рівноправних угод співробітництва, в тому числі й у сфері використання матеріально-технічних ресурсів, а також при участі в якості суб'єктів на інформаційних ринках [1, с. 137].

Як слушно зауважив О. Скаленко, найстрашнішою соціальною небезпекою є викривлення психоінформаційного простору, який формується в інтелектуальній, духовній та морально-правовій сферах. Йдеться, насамперед, про вже розгорнуті практично по всьому фронту соціокультурного середовища інформаційно-інтелектуальні «війни», що точаться на глобальному, міжнародному та національному рівнях. Немає сумнівів, що гуманітарно-соціальна ефективність кожної системи людської діяльності формується на глобально найвпливовішій інформаційній основі. Але засоби масової інформації несвідомо або ж цілком спрямовано намагаються дезорієнтувати сучасну людину [4].

Багато дослідників вважають сучасні соціальні медіа важливим інструментом активізації соціальної комунікації та організації соціальних протестів, що в силу емоційного впливу та деструктивних настроїв, використовуються внутрішніми та іноземними акторами для реалізації власних цілей. Сучасному громадянину надзвичайно важко відрізнити так звані інформаційні «фейки» від реальних фактів, оскільки конструювання фейків відбувається із зазначенням частково правдивої інформації за формулою: 20%

правди та 80% брехні. Більшість дослідників вважають, що засилля дезінформації необхідно для того, щоб приховати правду та відвернути увагу суспільства від нагальних державних проблем та хибних політичних рішень. Крім того, безперервний інформаційний потік призводить до перенасичення людської свідомості, пригнічує здатність до сприйняття та критичного осмислення, наростання втоми та апатії суспільства до інформаційних приводів.

На думку, М. Присяжнюка та під конспіративною війною (війною на поразку свідомості) людство розуміє війну психологічну за формою, цивілізаційну за змістом та інформаційну за коштами, в якій об'єктом руйнування та перетворення є ціннісні установки народонаселення супротивника [3, с. 37].

В інформаційній сфері сучасного суспільства розгорнута цілеспрямована й широкомасштабна ворожа діяльність, спрямована на досягнення інформаційної переваги військової стратегії держави (групи держав) шляхом впливу на інформацію і інформаційні системи вірогідного або актуального супротивника при одночасному захисті власної інформації і своїх інформаційних систем [2, С. 24].

Внутрішні й зовнішні інформаційні впливи завжди створюють різні ступені загроз безпечному існуванню особистості, суспільству і державі. Інформаційна безпека має безпосередній вихід на стан захищеності національних інтересів в інформаційній сфері, доповнюється вказівкою на здатність особистості, суспільства і держави запобігати шкоді життєво-важливим інформаційним інтересам, активно протистояти реальним інформаційним загрозам, проводити активну політику забезпечення своїх інтересів. У сучасному світі, повному протиріч, конфліктів, обтяженому безліччю глобальних проблем, насиченому зброєю, розділеному військовими інтересами і блоками, з реальністю інформаційних загроз та інформаційної війни всередині країни і між державами не уникнути. Особистість, суспільство і держава постійно знаходяться в стані інформаційної небезпеки. Їм постійно загрожують у будь-якій формі заподіяти фізичної, моральної або матеріальної шкоди [2].

Надзвичайно важливою, на нашу думку, є позиція держави щодо формування інформаційної безпеки громадян, особливо в умовах гібридних війн та глобалізаційних викликів. Погоджуємось з твердженням С. Горової, що саме системний підхід до проблеми організації інформаційної безпеки, формування загальнонаціональної інформаційної системи, скоординованої в своїй діяльності державою, може стати запорукою нейтралізації сучасних інформаційних загроз, у тому числі в сфері розвитку соціальних мереж, використання позитивних факторів розвитку інформатизації в національних інтересах [1].

Для України на сучасному етапі питання інформаційної безпеки є особливо актуальним. Необхідним кроком є розробка єдиної доктрини інформаційної безпеки, що включатиме механізми боротьби з маніпулюванням суспільною свідомістю, дезінформацією, розпалюванням ворожнечі та кібертероризмом.

Таким чином, формування інформаційної безпеки як важливої складової соціальної стабільності держави передбачає протидію негативним інформаційним впливам, сприяння інформаційній діяльності, спрямованій на патріотичне виховання всіх категорій населення, утвердження загальнодержавної системи духовних цінностей, пропаганду толерантності, злагоди, міжрелігійного та міжрелігійного миру, суспільної солідарності на рівні вертикальних та горизонтальних зв'язків у суспільстві.

Джерела

1. Горова С. Проблеми інформаційної безпеки в соціальних мережах / С. Горова // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – № 1 (32). – 2014. – С. 136-139.
2. Дзьобань О. Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних з інформаційно-комунікаційною сферою / О. Дзьобань, О. Соснін // Гуманітарний вісник ЗДА. – № 60 – 2015. – С. 24-31.
3. Присяжнюк М. Інформаційна безпека України в сучасних умовах / М. Присяжнюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – № 1 (30). – 2013. – С. 37-41.
4. Скаленко О. Глобалізаційні виміри інформаційної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2004/1/20040120.html>

Grishkevich Evgeniya Valerievna

Belarusian State Pedagogical University named after Maxim Tank

SOCIAL-PEDAGOGICAL COMPETENCE OF A TEACHER

The article is devoted to the issue of professional training of teachers based on the competence approach. The article substantiates the relevance of studying the social-pedagogical competence of a teacher in modern realities and the prospects for further research of this problem. The article also presents the results of a survey conducted among social teachers and among teachers of educational institutions regarding the level of formation of social-pedagogical competencies of a modern teacher. Keywords: teacher, social teacher, competence approach, social-pedagogical competence.

At the beginning of the XXI century the global changes related to the structure and nature of the labor market, the system of public relations, informatization and computerization of various spheres of society occurred in the world. These changes which determined the formation of a new technogenic civilization had led to the